

Hegy Csilla

TERMÉSZETVÉDELEM A TÁPIÓ VIDÉKEN

Ma, a XXI. században, egyre jobban előtérbe kerül a környezetvédelemre és a környezettudatos életmódra való felhívás. Például: a természetvédők környezetvédelmi akciókat szerveznek, a sajtó folytatásos cikkekben, vagy melléklet formájában ad tanácsokat, továbbá a médiában is egyre népszerűbb a Földünk védelmére felszólító „kampányok” megismertetése. Tehát érdemes – kevésbé globális szinten is – megismernünk egy-két, lakóhelyünkötől nem távoli környezetvédelmi szervezetet.

A Magyar Madártani Egyesület Tápió-vidéki Helyi Csoportja Súlysápon működik, és fő profiljában természetvédelemmel foglalkozik. Létrejöttét 2007 tavaszán – több évi előkészítés után – fogadta el anyaszervezetük, a Magyar Madártani Egyesület (MME) küldöttközgyűlése.

A MME-ről érdemes tudni, hogy politikától független társadalmi szervezet, és 1974-ben hozta létre 200 alapító tag. Fő célja a természet - ezen belül pedig elsősorban a madarak - védelmének társadalmi támogatása. Az egyesület arra törekszik, hogy legalább megyénként, esetleg jelentősebb tájegységenként egy-egy aktív csoportot működtessen. Ennek oka és célja, hogy az egyesületi háttér, szakmai tapasztalat és tanácsadói segítség felhasználásával a csoportok képviseljék és ellássák megyei szinten is a természetvédelemmel kapcsolatos tennivalókat. Tagjai 32 területi szervezet és 5 szakosztály (ragadozómadár-védelmi, vízimadár-védelmi, hüllő- és kételtűvédelmi, gyűrűző- és vonulás-kutató, valamint lepke- és szitakötővédelmi) keretében tevékenykednek országszerte. Minden megyében működik egy aktív madártani csoportjuk. Központi szervezésű programjaik pedig az ország minden területét érintik.

Tehát ennek a nagy múltra visszatekintő egyesületnek a tagja a Tápió-vidéki Helyi Csoport, mely tagjai a megalapításától kezdődően önállóan szervezhetnek programokat működési területükön, a Tápió-vidéken. Tevékenységét szoros együttműködésben végzi több meghatározó Tápió-vidéki civil szervezettel. Emellett rendszeresen részt vesznek az MME által koordinált országos fajvédelmi programokban is, mint például: a fehér-gólya-, a gyöngybagoly-, a szalakóta- és a harisvédelmi programban. De foglalkoznak még ragadozómadár fajok védelmével (kékvércse, parlagi sas, hamvas rétihéja, kerecsensólyom), valamint alkalmasszerűen más madárfajok védelmében is részt vesznek (pl.: fekete gólya, gyurgyalag, partifecske). Emellett az MME által szervezett egyéb országos programok lebonyolításában is segédkeznek (madármegfigyelő napok,

szinkronszámlálások, középfeszültségű oszlopfelmérés stb.), és a Farnos község határában lévő gátórháznál működtetett madárvárta munkájában is rendszeresen tevékenykednek.

A fentebb említett középfeszültségű oszlopfelmérésekre a madarak védelmében van nagy szükség. Azt írják, hogy a Tápió-vidéken számos helyen keresztezik 20 kV-os szabadvezetékek a madarak fő táplálkozó területét jelentő réteket, legelőket. A Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság és a térség áramszolgáltatását végző ÉMÁSZ Rt. együttműködésében megkezdődött a legnagyobb veszélyt jelentő vezetékszakaszok ún. madárvédő papuccsal történő ellátása. Eddig Szentmártonkáta, Nagykáta és Farnos határában sikerült mintegy 5 kilométer hosszan elvégezni a munkát. A tervek szerint a következőkben a Tápió–Hajta Vidéke Tájvédelmi Körzet részterületein áthaladó vezetékek szigetelése történik meg, fentiekén túl még Tápióság és Gomba határában.

A Tápió–Hajta Vidéke Tájvédelmi Körzet három nagyobb és kilenc kisebb részegysége Tápiószecsőtől Újszászig, valamint Nagykátától Gombáig, egy 30 km átmérőjű körön belül elszórtan helyezkedik el. Ez a nagyfokú tagoltság az évszázadok óta tartó emberi behatásokra, valamint a sokszínű természetföldrajzi adottságokra egyaránt visszavezethető. Sajátossága, hogy három, egymástól lényegesen eltérő természet- és növényföldrajzi tájegység – az Északi-Középhegység, a Duna–Tisza-köze és a Tiszántúl – találkozási sávjában helyezkedik el. Tehát a Tápió–Hajta vidéke hamisítatlan határvidék. Ezen a tájon található az alföldi puszták szikes világa, a mocsaras-lápos társulások, az Északi-középhegység tölgyesei, bükkösei, és a kiskunsági homokbuckák.

Jászberénytől nyugatra fekvő, Egreskáta körül található a Hajtai-mocsár – egy 117 hektáros védett terület –, rajta mocsári kosbor, kornistárnics, és a fátyolos nőszirmo legnagyobb hazai állománya díszlik. A mocsár belső részét nádas fedi, a sekélyebb részeken zombéksásos társulások találhatók. A part nedvesebb rétjeinek ékessége az orchideákkal rokon mocsári kosbor. Az egykori tavat szinte teljesen benőtte a növényzet, és az utóbbi időben ez a terület is teljesen kiszáradt, ezért a vízimadarak egy része eltűnt a tájról. A Hajtai-mocsár a Jászság egyetlen olyan reliktum, amely a hajdani mocsárvilág emlékét őrzi.

Tehát a Magyar Madártani Egyesület Tápió-vidéki Helyi Csoportjának tagjai a Tápió–Hajta vidékén egyaránt tevékenykednek, és ezen a szervezeten kívül még a Tápió Természetvédelmi Egyesület alapító és működtető tagjai is egyben.

Honlapjuk a <http://www.tapiovidek.hu/tapio/tapio.main.page> oldalon érhető el, ahol további információkat tudhatunk meg tevékenységükről.

Az egyesület munkájával kapcsolatos közléseket a legfrissebb hírek rovatban találhatjuk meg. Itt az aktuális információk mellett, régebbi beszámolókat is olvashatunk, mint például a 2008 júniusában lezajlott IV. Gólya Road Show, azaz gólyagyűrűzési esemény. Ennek egyik érdekes momentum, hogy az „akció napján a Nagykáta és Jászberény közti megyehatáron álló fészekben kellemes meglepetés várta a gyűrűzést végző szakembereket, hiszen az egyik öreg madár lábán egy gyűrű díszelgett. Sajnos helyben nem voltak felkészülve megfelelő távcsövekkel, így a gyűrű leolvasására az interneten keresztül "riasztották a madarászokat", akik néhány óra múlva már küldték is az információt. Az adatbázisból történő lekérdezés után kiderült, hogy a madár 2004-ben kelt ki Jászberényben, a Vásártéren.” Továbbá ismereteket szerezhetünk még szemégyűjtő akcióik szervezéséről, két bagolymentés történetét is elolvashatjuk, valamint több békamentési akcióról is információkat tudhatunk meg. Ez utóbbi során a természetvédők terelő kerítést állítanak fel a békák összegyűjtésére, hogy megóvják őket a tömeges gázolástól. A munkát évek óta a helyi természetvédő szervezetek, önkéntesek, iskolás diákok végzik több héten át, amíg a vándorlási időszak befejeződik. A békamentési akciókra szívesen várnak minden érdeklődő segítőt, a csatlakozni vágyók néhány jó tanácsot is kapnak a szervezőktől, hogy mit vigyenek magukkal a békamentésre (pl.: vízálló lábbelit, meleg ruhát, szélzsekit, jókedvet...), és mit hagyjanak otthon (pl.: a békákkal kapcsolatos előítéleteiket stb.).

A szervezet a fentebb említett honlapon kívül, a <http://iwiw.hu/> közösségi oldalon is megtalálható Tápió-vidéki Természetvédelem [TTE & MME 39 HCs] néven, ahová – nem titkolt szándékkal – azért regisztrálták magukat, hogy csapatukba újabb lelkes tagokat tudjanak toborozni. Az érdeklődők adatlapjukat megtekintve elérhetőségeiket itt is „megszerezhetik”.